

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยทั่วไป ประสิทธิภาพ และวัตถุประสงค์ในการใช้
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร
- ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร
- ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลและข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ข้อมูลทางพื้นฐานส่วนบุคคลและข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ประเภทงานทางการเกษตร รายได้ และกลุ่มหรือองค์กรที่มีส่วนร่วม (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

n = 368

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	283	76.9
หญิง	85	23.1
อายุ (ปี)		
≤ 25	4	1.1
26 – 35	20	5.4
36 – 45	109	29.6
46 – 55	168	45.7
≥ 56	67	18.2
ต่ำสุด 19 ปี	สูงสุด 85 ปี	
เฉลี่ย 48.2 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
9.313 ปี		
สถานภาพการสมรส		
โสด	14	3.8
สมรส	336	91.3
หย่าร้างหรือเป็นหม้าย	16	4.3
ไม่แจ้งสถานภาพ	2	0.5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

n = 368

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1 – 3	142	38.6
4 – 6	213	57.9
≥ 7	13	3.5
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	291	79.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	31	8.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	31	8.4
อนุปริญญา / ปวส.	5	1.4
ปริญญาตรี	10	2.7
ประเภทการผลิตทางการเกษตร		
ทำนาข้าว	159	43.2
ปลูกพืชไร่	91	24.7
ปลูกพืชผัก	25	6.8
ปลูกพืชยืนต้น	34	9.2
เลี้ยงสัตว์	20	5.4
รับจ้างทางการเกษตร	17	4.6
อื่นๆ ได้แก่ ไร่นาสวนผสม	22	6.0
ช่วงรายได้ (บาท/ปี) (n = 326)		
≤ 50,000	67	20.6
50,001 – 100,000	84	25.8
100,001 – 150,000	57	17.5
150,001 – 200,000	50	15.3
200,001 – 150,000	10	3.1
≥ 250,001	58	17.8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

n = 368

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ช่วงรายได้ (บาท/ปี) (n = 326)		
ต่ำสุด 10,000 สูงสุด 1,600,000		
เฉลี่ย 169,672.76		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 181,396.8		
สถานภาพทางการเงิน		
พอใช้ ไม่เหลือเก็บ	175	47.6
พอใช้ เหลือเก็บ	123	33.4
ไม่พอใช้ แต่ไม่มีหนี้สิน	4	1.1
ไม่พอใช้ มีหนี้สิน	66	17.9
แหล่งเงินกู้ทางการเกษตร		
สหกรณ์ภายในชุมชน	107	29.1
สถาบันการเงิน	4	1.1
ผู้ออกเงินกู้ในชุมชน	19	5.2
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	214	58.2
กองทุนหมู่บ้าน / กองทุนเงินล้าน	44	12
หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		
การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในท้องถิ่น		
กลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร	208	56.5
กลุ่มเกษตรกรทำนา ทำไร่ ฯลฯ	26	7.1
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	113	30.7
กลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มอนุรักษ์ฯลฯ	25	6.8
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย	63	17.1
หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรจำนวนร้อยละ 76.9 เป็นเพศชาย โดยร้อยละ 45.7 มีอายุ 46 – 55 ปี รองลงมาร้อยละ 29.6 มีอายุอยู่ในช่วง 36 – 45 ปี อายุต่ำสุดของเกษตรกรคือ 19 ปี และมากที่สุดคือ 85 ปี โดยเฉลี่ยมีอายุ 48.2 ปี เมื่อพิจารณาสถานภาพสมรส พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 91.3 อยู่ในสถานภาพสมรส และเกษตรกรประมาณเกินครึ่งเล็กน้อย(ร้อยละ 57.9) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 79.1 จบการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยมีเกษตรกรร้อยละ 2.7 เท่านั้น ที่มีการศึกษาสูงสุดถึงระดับปริญญาตรี

เมื่อศึกษาอาชีพหลัก หรือประเภทงานทางการเกษตรที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทำมากที่สุด พบว่าเกษตรกรร้อยละ 43.2 ทำนาข้าว รองลงมาร้อยละ 24.7 ปลูกพืชไร่ ในด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 25.8 มีรายได้ต่อปีอยู่ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท รองลงมาร้อยละ 20.6 มีรายต่ำกว่า 50,000 บาท โดยรายได้ต่ำสุด คือ 10,000 บาท และรายได้สูงสุด คือ 1,600,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 169,672 บาทต่อปี เกษตรกรเกือบครึ่ง(คิดเป็นร้อยละ 47.6) คิดว่าตนเองมีเงินพอใช้ แต่ไม่เหลือเก็บ แหล่งเงินกู้ที่สำคัญที่เกษตรกรกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 58.2 กู้คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาร้อยละ 29.1 กู้เงินจากสหกรณ์ภายในชุมชน และเมื่อพิจารณากลุ่มหรือองค์กรที่เกษตรกรสังกัดหรือมีส่วนร่วม พบว่ากว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 56.5 สังกัดกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรฯ รองลงมาร้อยละ 30.7 สังกัดกลุ่มสหกรณ์การเกษตร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวันของเกษตรกร

การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน ใช้วิธีการสำรวจเครื่องมือหรือช่องทางการสื่อสารที่มีในท้องถิ่น และสำรวจการใช้งานช่องทางหรือเครื่องมือเหล่านั้น (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การใช้เครื่องมือหรือช่องทางการสื่อสาร

n = 368

เครื่องมือ	การใช้เครื่องมือ			
	เครื่องมือสื่อสารที่มีในชุมชน		เครื่องมือสื่อสารที่ใช้จริง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์สาธารณะ	323	87.8	91	24.7
2. โทรศัพท์บ้าน	258	70.1	133	36.1
3. โทรสาร	22	6.0	8	2.2
4. ระบบไปรษณีย์	188	51.1	74	20.1
5. เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต	50	13.6	7	1.9
6. เครื่องข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่	368	100.0	368	100.0
7. ใช้การพูดคุยระหว่างบุคคล	-	-	206	56.0
8. สื่อสารผ่านผู้นำชุมชน	-	-	78	21.2
9. อื่นๆ	2	0.5	2	0.5
หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ				

จากการศึกษาเครื่องมือสื่อสารที่มีในชุมชนพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.8 ตอบว่า ในชุมชนของตนเองมีโทรศัพท์สาธารณะ ร้อยละ 70.1 ตอบว่าชุมชนของตนเองมีโทรศัพท์พื้นฐาน หรือโทรศัพท์บ้าน รองลงมาประมาณครึ่งหนึ่ง คือร้อยละ 51.1 ตอบว่าระบบไปรษณีย์สามารถ เข้าถึงชุมชนของตนเอง

เมื่อพิจารณาช่องทางที่ใช้จริงจะพบว่า นอกจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว ช่องทางที่ใช้จริงมักเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นหลัก เช่น เกษตรกรกว่าครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 56 ใช้ การพูดคุยระหว่างบุคคล รองลงมาร้อยละ 36 ใช้โทรศัพท์บ้าน รองลงมาร้อยละ 24.7 ใช้โทรศัพท์ สาธารณะ

การศึกษาการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆของเกษตรกร ผู้วิจัยทำการสำรวจการเปิดรับ
ข่าวสารจากสื่อต่างๆได้แก่ สื่อมวลชน สื่อภายในท้องถิ่น และสื่อบุคคล (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ

n = 368

การเปิดรับข่าวสาร			
ประเภทสื่อ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับการเปิดรับสื่อ
สื่อมวลชน	1.48	0.645	น้อย
1. วิทยู-โทรทัศน์	3.66	0.929	มาก
2. วิทยูกระจายเสียง	2.40	1.617	ปานกลาง
3. หนังสือพิมพ์	1.55	1.451	น้อย
4. วารสารชุมชน	0.58	0.692	ไม่ได้เปิดรับ
5. อินเทอร์เน็ต	0.26	0.650	ไม่ได้เปิดรับ
6. จานดาวเทียม	0.47	1.119	ไม่ได้เปิดรับ
สื่อภายในท้องถิ่น	1.56	0.609	น้อย
1. เสียงตามสาย	1.73	1.279	น้อย
2. วัสดุประชาสัมพันธ์	0.74	0.873	ไม่ได้เปิดรับ
ป้ายผ้า			
3. ข่าวสารจากผู้นำชุมชน	1.84	1.185	น้อย
4. ป้ายประชาสัมพันธ์ ส่วนกลาง	0.78	0.872	ไม่ได้เปิดรับ
5. โทรศัพทเคลื่อนที่	3.91	0.555	มาก
6. ห้องสมุดชุมชน	0.38	0.779	ไม่ได้เปิดรับ
สื่อบุคคล	2.16	0.680	ปานกลาง
1. ผ่านผู้นำชุมชน	2.02	1.178	ปานกลาง
2. พูดคุยกับเพื่อนบ้าน	3.43	1.042	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

n = 368

การเปิดรับข่าวสาร			
ประเภทสื่อ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับการเปิดรับสื่อ
สื่อบุคคล			
1. ผ่านผู้นำชุมชน	2.02	1.178	ปานกลาง
2. พูดคุยกับเพื่อนบ้าน	3.43	1.042	มาก
3. คนในครอบครัว	3.50	1.259	มาก
4. ผ่านบุคคลากรรัฐ	1.13	1.016	น้อย
5. เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน	0.72	0.709	ไม่ได้เปิดรับ
6. อื่นๆ	0.04	0.288	ไม่ได้เปิดรับ
รวม	1.71	0.524	น้อย

ในด้านการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีในท้องถิ่น โดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆอยู่ในระดับน้อย(ค่าเฉลี่ย1.71) เมื่อพิจารณาในด้านชนิดของสื่อ พบว่าเกษตรกรเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย2.16) รองลงมาคือสื่อในท้องถิ่นซึ่งเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย1.56) และสื่อมวลชนที่เปิดรับในระดับน้อยเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย1.48)

เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยในสื่อแต่ละด้านพบว่า ในด้านสื่อมวลชน สื่อที่เกษตรกรเปิดรับมากที่สุดคือ วิทยุโทรทัศน์โดยเปิดรับในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย3.66) รองลงมาคือวิทยุกระจายเสียงเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย2.40) ในด้านสื่อภายในท้องถิ่นพบว่าสื่อที่เกษตรกรเปิดรับมากที่สุด คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยเปิดรับในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย3.91) รองลงมาคือ ข่าวสารผ่านผู้นำชุมชน ซึ่งเปิดรับในน้อย (ค่าเฉลี่ย1.84) ในด้านสื่อบุคคลพบว่า เกษตรกรเปิดรับข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวมากที่สุด โดยเปิดรับในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย3.50) รองลงมาคือการพูดคุยกับเพื่อนบ้านที่เปิดรับในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย3.43)

เมื่อทำการจัดลำดับปริมาณการเปิดรับสื่อจากสื่อประเภทต่างๆแล้วพบว่าเกษตรกรเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดรับในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) วิทยุโทรทัศน์ที่เปิดรับระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) บุคคลในครอบครัวที่เปิดรับระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) พูดคุยกับเพื่อนบ้านที่เปิดรับระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) และการเปิดรับข่าวสารผ่านทางวิทยุกระจายเสียงที่เปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.40)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยทั่วไป และวัตถุประสงค์ในการใช้

3.1 การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยทั่วไป

จากการศึกษาสภาพการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เครือข่ายที่ใช้งาน บทบาทด้านการสื่อสาร บุคคลที่ติดต่อด้วยมากที่สุด เหตุผลสำคัญที่ต้องมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ ความคุ้มค่าในการใช้โทรศัพท์ และความสามารถในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยทั่วไป

n = 368

สภาพการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่		
1. ต่ำกว่า 3 เดือน	8	2.2
2. ใช้มา 3 - 6 เดือน	16	4.3
3. ใช้มา 6 - 12 เดือน	45	12.2
4. ใช้มา 1 - 2 ปี	108	29.3
5. นานกว่า 2 ปี	191	51.9
เครือข่ายที่ใช้งาน		
1. AIS	276	75.0
2. DTAC	60	16.3

ตารางที่ 8 (ต่อ)

n = 368

สภาพการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เครือข่ายที่ใช้งาน		
3. TRUE	32	8.4
บทบาทด้านการสื่อสาร		
1. โทรออก	158	42.9
2. รับสาย	210	57.1
บุคคลที่ติดต่อด้วยมากที่สุด		
1. ครอบครัว	149	40.5
2. เพื่อน	77	20.9
3. สมาชิกกลุ่มที่สังกัด หรือมีส่วนร่วมอยู่	82	22.3
4. คนรัก	5	1.4
5. เจ้าหน้าที่รัฐ	9	2.4
6. เจ้าหน้าที่เอกชน	2	0.5
7. พ่อค้าหรือคนที่ทำธุรกิจด้วย	40	10.9
8. อื่นๆ	4	1.1
หมายเหตุ เลือกตอบได้ 1 ข้อ		
เหตุผลสำคัญที่ต้องมีโทรศัพท์เคลื่อนที่		
1. ไม่มีช่องทางอื่น	49	13.3
2. ไม่มีโทรศัพท์บ้าน	90	24.5
3. สะดวกกว่าโทรศัพท์บ้าน	280	76.1
4. มีผู้แนะนำให้ใช้	63	17.1
5. เห็นผู้อื่นใช้จึงอยากใช้บ้าง	30	8.2
6. คนในครอบครัวจัดหามาให้	45	12.2
7. อื่นๆ	6	1.6
หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

n = 368

สภาพการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความคุ้มค่าในการใช้โทรศัพท์		
1. คุ้มค่า	295	80.2
2. ไม่คุ้มค่า	73	19.8
ความสามารถในการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่		
1. สามารถรับสาย โทรออกได้ด้วยตนเอง	368	100.0
2. ค้นหาเบอร์โทรศัพท์ในเครื่องได้	323	87.8
3. รับและส่งข้อความสั้น (SMS) ได้	116	31.5
4. สามารถดูเวลาและปฏิทินในเครื่องได้	181	49.2
5. ใช้เครื่องคิดเลขในเครื่องได้	106	28.8
6. บันทึกตารางนัดหมายในเครื่องได้	32	8.7
7. ดาวน์โหลดข้อมูลจากเครือข่ายได้	12	3.3
8. เชื่อมต่อโทรศัพท์ของท่านกับเครื่องอื่นๆด้วยระบบอินฟราเรดหรือบลูทูธได้	10	2.7
หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 51.9 จะมีประสบการณ์การใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่มาแล้วมากกว่า 2 ปี รองลงมาคือร้อยละ 29.3 มีประสบการณ์ใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ 1 – 2 ปี โดยมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 2.2 เท่านั้นที่มีประสบการณ์การใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่มาแล้วน้อยกว่า 3 เดือน และเมื่อพิจารณาถึงเครือข่ายที่เกษตรกรนิยมใช้ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 จะเลือกใช้งานเครือข่ายของบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส (AIS) รองลงมาคือร้อยละ 16.3 เลือกใช้บริษัทของ บริษัท โททอล แอคเซส คอมมูนิเคชั่น (DTAC) เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการสื่อสารพบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.1 เป็นผู้ที่รับสายมากกว่าโทรออก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงบุคคลที่เกษตรกรติดต่อด้วยมากที่สุด พบว่าเกษตรกรร้อยละ 40.5 ตอบว่าใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อกับบุคคลในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 22.3 ใช้ติดต่อกับสมาชิกในกลุ่มที่ตนเองสังกัดอยู่

โดยเหตุผลประการสำคัญที่จำเป็นต้องมีโทรศัพท์เคลื่อนที่เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.1 ตอบว่าเป็นเหตุผลเรื่องของความสะดวกในการใช้งาน รองลงมา ร้อยละ 24.5 ตอบว่า เพราะตนเองไม่มีโทรศัพท์พื้นฐานหรือโทรศัพท์บ้าน และเมื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่พบว่าเกษตรกรร้อยละ 80.2 ตอบว่าคุ้มค่า

เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าเกษตรกรทั้งหมดสามารถใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบง่าย เช่น โทรออกและรับสายได้ด้วยตนเอง รองลงมา ร้อยละ 87.8 สามารถค้นหาเบอร์โทรศัพท์ในเครื่องได้ ส่วนการใช้งานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีเกษตรกรเพียงจำนวนน้อยรายที่สามารถใช้งานได้ เช่น ร้อยละ 8.7 สามารถบันทึกตารางนัดหมายได้ และร้อยละ 3.3 สามารถดาวน์โหลดข้อมูลจากเครือข่ายได้ เป็นต้น

3.2 วัตถุประสงค์ในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำการศึกษาจากระดับมากน้อยของการใช้ประโยชน์ทั่วไปในรูปแบบต่างๆ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 วัตถุประสงค์ในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

n = 368

ปริมาณการใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์เคลื่อนที่			
วัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับการใช้
1. รับข่าวสารทั่วไปทาง SMS	1.49	1.202	ไม่ได้ใช้
2. เพื่อการตัดสินใจตรวจสอบราคา	3.04	1.298	ปานกลาง
3. แสวงหาข้อมูลที่สนใจ	2.91	1.294	ปานกลาง
4. สร้างความบันเทิงเริงรมย์	1.71	1.212	น้อย
5. สร้างปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม	2.97	1.195	ปานกลาง
6. ยกระดับฐานะของตนเอง	1.84	1.248	น้อย
7. สอบถามความเป็นอยู่คนในครอบครัว	3.89	1.152	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

n =368

ปริมาณการใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์เคลื่อนที่			
วัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับการใช้
8. ใช้ยามฉุกเฉิน	3.89	1.206	มาก
9. เพื่อให้คนอื่นติดต่อกับตนเอง ได้ง่าย	4.13	0.859	มาก

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของเกษตรกร โดยพิจารณาจากปริมาณการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ต่างๆพบว่า เกษตรกรมีวัตถุประสงค์ในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เรียงตามลำดับของปริมาณการใช้ประโยชน์ได้ดังนี้คือ ใช้เพื่อให้คนอื่นติดต่อกับตนเองได้ง่าย (ค่าเฉลี่ย4.13) ใช้เพื่อสอบถามความเป็นอยู่คนในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย3.89) ใช้ยามฉุกเฉิน (ค่าเฉลี่ย3.89) เพื่อการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย2.91) เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม (ค่าเฉลี่ย2.97) และแสวงหาข้อมูลที่สนใจ (ค่าเฉลี่ย2.91) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร

การศึกษาการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ ปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในแต่ละขั้นตอนของการทำการเกษตร (ตารางที่ 10) แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร (ตารางที่ 11) และความพึงพอใจจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในแต่ละขั้นตอน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 10 ปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร

n = 368

ขั้นตอนการผลิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ก่อนการทำการผลิต	2.33	1.19	น้อย
1.1. ความต้องการน้ำ	2.48	1.478	น้อย
1.2. การให้ปุ๋ย	2.61	1.478	ปานกลาง
1.3. การให้ยา	2.71	1.455	ปานกลาง
1.4. การใช้สารฆ่าแมลง	2.77	1.471	ปานกลาง
1.5. ความเหมาะสมของพื้นที่	1.97	1.689	น้อย
1.6. ความต้องการแรงงาน	2.51	1.652	น้อย
1.7. ระยะเวลาผลิต	2.39	1.580	น้อย
1.8. แนวโน้มราคา	2.77	1.550	ปานกลาง
1.9. ข้อมูลสินเชื่อ	1.63	1.622	น้อยที่สุด
1.10. แนวทางการแปรรูป	1.43	1.533	น้อยที่สุด
2. ขณะทำการผลิต	2.81	1.070	ปานกลาง
2.1. ปรีกษาปัญหาขณะผลิต	3.46	1.133	มาก
2.2. แจ้างเหตุฉุกเฉิน เช่น โรคระบาด	2.67	1.462	ปานกลาง
2.3. ซื้อปุ๋ย อาหารสัตว์	2.76	1.575	ปานกลาง
2.4. ซื้อสารฆ่าแมลง	2.72	1.592	ปานกลาง
2.5. จ้างแรงงาน	2.45	1.703	น้อย

ตารางที่ 10 (ต่อ)

n = 368

ขั้นตอนการผลิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการใช้
3. ระยะการเก็บเกี่ยว	1.99	1.270	น้อย
3.1. จ้างแรงงาน	2.63	1.690	ปานกลาง
3.2. จ้าง หรือ เช่าเครื่องจักร	2.04	1.640	น้อย
3.3. ติดต่อกรณีการแปรรูป	2.11	1.699	น้อย
3.4. ติดต่อโกดัง ชั่งฉาง	1.19	1.597	น้อยที่สุด
4. ระยะการจัดจำหน่าย	1.94	0.960	น้อย
4.1. ตรวจสอบราคากลาง	3.01	1.455	ปานกลาง
4.2. ติดต่อเรื่องการขนส่ง	2.08	1.689	น้อย
4.3. ติดต่อนายหน้า พ่อค้า	2.47	1.677	น้อย
4.4. ขายผลผลิตทางเว็บไซต์	0.22	0.818	ใช้ไม่เป็น
รวม	2.30	0.977	น้อย

จากการศึกษาปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรมีปริมาณการใช้อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.30) และเมื่อพิจารณาปริมาณการใช้ แยกตามช่วงการผลิต พบว่าในระยะก่อนการทำการผลิตมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่น้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) ในระยะการทำการผลิตจะมีการใช้งานปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.81) ในระยะการเก็บเกี่ยวจะมีการใช้น้อย (ค่าเฉลี่ย 1.99) และในระยะการจัดจำหน่าย มีการใช้น้อยเช่นเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 1.94)

หากพิจารณาปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในแต่ละช่วงการผลิตตามกิจกรรมการเกษตรที่เกิดขึ้น พบว่าในระยะก่อนการผลิต เกษตรกรใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการหาแนวโน้มราคาผลผลิต และการใช้สารฆ่าแมลง (ค่าเฉลี่ย 2.77 เท่ากัน) การให้ยา (ค่าเฉลี่ย 2.71) และการให้ปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 2.61) รองลงมาคือการหาข้อมูลเรื่องความต้องการในการผลิตที่มีการใช้อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.51) และความต้องการน้ำในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.48) ในระยะการผลิต

พบว่า เกษตรกรใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระดับมากในการปรึกษาปัญหาขณะผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.46) รองลงมาคือการซื้อปุ๋ยและอาหารสัตว์ ที่มีการใช้งานในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.76) และการตั้งชื่อสารฆ่าแมลงที่มีการใช้งานในระดับปานกลางเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 2.72) และการใช้เพื่อแจ้งเหตุฉุกเฉินในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67) ส่วนระยะการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระดับปานกลางในด้านการจ้างแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 2.63) และการแปรรูปที่มีการใช้น้อย (ค่าเฉลี่ย 2.11) และในระยะการจัดจำหน่าย เกษตรกรมีการใช้ในระดับปานกลางเพื่อตรวจสอบราคากลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01) ใช้ในระดับน้อยเพื่อติดต่อนายหน้าหรือพ่อค้า (ค่าเฉลี่ย 2.47) และมีการใช้ในระดับน้อยเพื่อติดต่อเรื่องการขนส่ง (ค่าเฉลี่ย 2.08)

ตารางที่ 11 แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

n = 368

ขั้นตอนการผลิต	แหล่งข้อมูลข่าวสาร					
	จนท. ส่งเสริม ของรัฐ	จนท. ส่งเสริม เอกชน พ่อค้า	เพื่อนบ้าน ที่เป็น เกษตรกร	เพื่อนบ้าน ที่ไม่ใช่ เกษตรกร	บุคคลใน ครอบครัว	เว็บไซต์
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ก่อนทำการผลิต						
1.1.ความต้องการ น้ำ	70 (19)	10 (2.7)	153 (41.6)	36 (9.8)	21 (5.7)	0 (0)
1.2.การให้ปุ๋ย	61 (16.6)	72 (19.6)	122 (33.2)	17 (4.6)	26 (7.1)	0 (0)
1.3.การให้ยา	52 (14.1)	113 (30.7)	121 (32.9)	11 (3)	7 (1.9)	0 (0)
1.4.การใช้สาร ฆ่าแมลง	57 (15.5)	117 (31.8)	113 (30.7)	11 (3)	7 (1.9)	0 (0)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

n = 368

ขั้นตอนการผลิต	แหล่งข้อมูลข่าวสาร					
	จนท. ส่งเสริม ของรัฐ	จนท. ส่งเสริม เอกชน พ่อค้า	เพื่อนบ้าน ที่เป็น เกษตรกร	เพื่อนบ้าน ที่ไม่ใช่ เกษตรกร	บุคคลใน ครอบครัว	เว็บไซต์
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ก่อนทำการผลิต						
1.5.ความเหมาะสม ของพื้นที่	73 (19.8)	9 (2.4)	79 (21.5)	18 (4.9)	56 (15.2)	0 (0)
1.6.ความต้องการ แรงงาน	23 (6.3)	4 (1.1)	132 (35.9)	74 (20.1)	47 (12.8)	0 (0)
1.7.ระยะเวลาผลิต	70 (19)	10 (2.7)	121 (32.9)	19 (5.2)	57 (15.5)	0 (0)
1.8.แนวโน้มราคา	67 (18.2)	20 (5.4)	67 (18.2)	182 (49.5)	16 (4.3)	2 (0.5)
1.9.ข้อมูลสินเชื่อ	70 (19)	20 (5.4)	82 (22.3)	25 (6.8)	9 (2.4)	4 (1.1)
1.10.แนวทางการ แปรรูป	88 (23.9)	15 (4.1)	65 (17.7)	18 (4.9)	10 (2.7)	1 (0.3)
2. ขณะทำการผลิต						
2.1.ปรึกษาปัญหา ขณะผลิต	109 (29.6)	84 (22.8)	135 (36.7)	16 (4.3)	8 (2.2)	0 (0)
2.2.แจ้งเหตุฉุกเฉิน เช่น น้ำท่วม	105 (28.5)	27 (7.3)	109 (29.6)	40 (10.9)	24 (6.5)	1 (0.3)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

n = 368

การใช้ประโยชน์	แหล่งข้อมูลข่าวสาร					
	จนท. ส่งเสริม ของรัฐ	จนท. ส่งเสริม เอกชน พ่อค้า	เพื่อนบ้าน ที่เป็น เกษตรกร	เพื่อนบ้าน ที่ไม่ใช่ เกษตรกร	บุคคลใน ครอบครัว	เว็บไซต์
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
2. ขณะทำการผลิต						
2.3.ซื้อปุ๋ย	14 (3.8)	195 (53)	68 (18.5)	11 (3)	11 (3)	0 (0)
อาหารสัตว์						
2.4.ซื้อสารฆ่าแมลง	13 (3.5)	195 (53)	68 (18.5)	16 (4.3)	8 (2.2)	1 (0.3)
2.5.จ้างแรงงาน	15 (4.1)	8 (2.2)	124 (33.7)	93 (25.3)	22 (6)	1 (0.3)
3. ระยะเก็บเกี่ยว						
3.1.จ้างแรงงาน	14 (3.8)	4 (1.1)	136 (37)	101 (27.4)	16 (4.3)	0 (0)
3.2.จ้าง หรือ เช่า เครื่องจักร	17 (4.6)	12 (3.3)	141 (38.3)	59 (16)	9 (2.4)	0 (0)
ทางการเกษตร						
3.3.ติดต่อกรณี การแปรรูป	27 (7.3)	53 (14.4)	141 (38.3)	12 (3.3)	4 (1.1)	0 (0)
3.4.ติดต่อโกดัง ผู้กลาง	27 (7.3)	27 (7.3)	49 (13.3)	41 (11.1)	3 (0.8)	0 (0)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

n = 368

การใช้ประโยชน์	แหล่งข้อมูลข่าวสาร					
	จนท. ส่งเสริม ของรัฐ	จนท. เอกชน พ่อค้า	เพื่อนบ้าน ที่เป็น เกษตรกร	เพื่อนบ้าน ที่ไม่ใช่ เกษตรกร	บุคคลใน ครอบครัว	เว็บไซต์
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
4. การจัดทำหมาย						
4.1.ตรวจสอบ	53	57	182	21	1	1
ราคากลาง	(14.4)	(15.5)	(49.5)	(5.7)	(0.3)	(0.3)
4.2.ติดต่อเรื่อง	8	19	130	64	8	0
การขนส่ง	(2.2)	(5.2)	(35.3)	(17.4)	(2.2)	(0)
4.3.ติดต่อนายหน้า	14	82	139	27	1	2
พ่อค้า	(3.8)	(22.3)	(37.8)	(7.3)	(0.3)	(0.5)
4.4.ขายผลผลิต	6	1	3	2	1	18
ทางเว็บไซต์	(1.6)	(0.3)	(0.8)	(0.5)	(0.3)	(4.9)

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ในแต่ละช่วงการผลิต พบว่าในช่วงก่อนการทำการผลิต แหล่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเกษตรกรด้วยกันเอง โดยเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุด 7 จาก 10 ประเด็น เช่น เรื่องความต้องการน้ำในการผลิต เกษตรกรร้อยละ 41.6 เลือกติดต่อเกษตรกรด้วยกันเอง รองลงมาร้อยละ 19 เลือกติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ร้อยละ 9.8 ปรึกษากับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร เรื่องการให้ปุ๋ย เกษตรกรร้อยละ 33.2 เลือกติดต่อกับเกษตรกรด้วยกันเอง รองลงมาร้อยละ 19.6 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของเอกชนหรือพ่อค้า และร้อยละ 16.6 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ เรื่องการให้ยา ร้อยละ 32.9 ติดต่อกับเกษตรกรด้วยกันเอง ร้อยละ 30.7 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชนหรือพ่อค้า และร้อยละ 14.1 ติดต่อกับ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ มีเพียง 3 ประเด็นที่แหล่งข้อมูลหลักไม่ใช่เกษตรกร ได้แก่ เรื่องการใช้สารฆ่าแมลง โดยร้อยละ 31.8 เลือกติดต่อเจ้าหน้าที่เอกชนหรือพ่อค้า ร้อยละ 30.7 ติดต่อเกษตรกรด้วยตนเอง และร้อยละ 15.5 ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ถัดมาคือเรื่องแนวโน้มราคา เกษตรกรร้อยละ 49.5 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร รองลงมาร้อยละ 18.2 เลือกติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐและเกษตรกรด้วยตนเอง(จำนวนเท่ากันทั้ง 2 ประเด็น)และร้อยละ 5.4 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชน ประเด็นสุดท้ายคือแนวทางการแปรรูป ร้อยละ 23.9 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ร้อยละ 17.7 ติดต่อกับเกษตรกรด้วยตนเองและร้อยละ 4.9 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร ตามลำดับ

ในระหว่างการผลิต เพื่อนบ้านที่เป็นเกษตรกรยังคงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญใน 3 จาก 5 ประเด็น ได้แก่ การปรึกษาปัญหาขณะผลิต เกษตรกรร้อยละ 36.7 ติดต่อกับเกษตรกรด้วยตนเองเป็นหลัก ร้อยละ 29.6 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ร้อยละ 22.8 ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชน ประเด็นถัดมาคือ การแจ้งเหตุฉุกเฉิน โดยร้อยละ 29.6 ติดต่อเกษตรกร ร้อยละ 28.5 ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ และร้อยละ 10.9 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร และประเด็นสุดท้ายในระหว่างการผลิตที่เกษตรกรเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญคือการจ้างแรงงาน โดยร้อยละ 33.7 ติดต่อกับเกษตรกรด้วยตนเอง ร้อยละ 25.3 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร และร้อยละ 6 ติดต่อกับบุคคลในครอบครัว ในระยะทำการผลิตนี้มี 2 ที่แหล่งข้อมูลหลักเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชนหรือพ่อค้า ได้แก่ การซื้อปุ๋ย อาหารสัตว์ ที่ร้อยละ 53 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชนหรือพ่อค้า รองลงมา ร้อยละ 18.5 ติดต่อกับเกษตรกรด้วยตนเองและร้อยละ 3.8 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ถัดมาคือประเด็นการซื้อสารฆ่าแมลงที่ร้อยละ 53 ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชนหรือพ่อค้า ร้อยละ 18.5 ติดต่อเกษตรกรและร้อยละ 4.3 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร ตามลำดับ

ในระหว่างการเก็บเกี่ยวเพื่อนบ้านที่เป็นเกษตรกรเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุดในทุกประเด็น โดยประเด็นการจ้างแรงงานร้อยละ 37 ติดต่อกับเพื่อนบ้านเกษตรกรเป็นหลัก ร้อยละ 27.4 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร ร้อยละ 4.3 ติดต่อกับคนในครอบครัว ถัดมาในประเด็นการจ้างหรือเช่าเครื่องจักรทางการเกษตร ร้อยละ 38.3 ติดต่อเพื่อนบ้านเกษตรกร ร้อยละ 16 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร ร้อยละ 4.6 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ประเด็นถัดมา คือการติดต่อเรื่อง

การแปรรูป ร้อยละ 38.3 เลือกดติดต่อเพื่อนบ้านเกษตรกร ร้อยละ 14.4 ติดต่อเจ้าหน้าที่เอกชนหรือพ่อค้า ร้อยละ 7.3 ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ประเด็นสุดท้ายคือการติดต่อโกดังหรือผู้จาง ร้อยละ 13.3 ติดต่อเพื่อนบ้านเกษตรกร ร้อยละ 11.1 ติดต่อเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร ร้อยละ 7.3 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของเอกชนหรือพ่อค้า (เท่ากันทั้ง 2 กลุ่ม)

ในระยยะสุดท้ายคือระยะการจัดจำหน่าย การศึกษาพบว่าเพื่อนบ้านที่เป็นเกษตรกรเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ 3 ใน 4 ประเด็น ได้แก่ การตรวจสอบราคากลางที่เกษตรกรร้อยละ 49.5 ติดต่อเพื่อนบ้านที่เป็นเกษตรกรด้วยกันเอง ร้อยละ 15.5 ติดต่อเจ้าหน้าที่เอกชนหรือพ่อค้า ร้อยละ 14.4 ติดต่อสอบถามจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ ประเด็นต่อมาคือการติดต่อเรื่องการขนส่ง ร้อยละ 35.3 ติดต่อเพื่อนบ้านเกษตรกร ร้อยละ 17.4 ติดต่อเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร ร้อยละ 5.2 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชนหรือพ่อค้า ถัดมาในประเด็นการติดต่อนายหน้าหรือพ่อค้า ร้อยละ 37.8 ติดต่อกับเพื่อนบ้านเกษตรกร ร้อยละ 22.3 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเอกชนหรือพ่อค้าและร้อยละ 7.3 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่เกษตรกร และประเด็นสุดท้าย การขายผลผลิตทางเวปไซค์ เป็นเพียงประเด็นเดียวที่เพื่อนบ้านเกษตรกรไม่ใช่แหล่งข้อมูลสำคัญ และประเด็นนี้ก็มีการใช้น้อยมาก โดยร้อยละ 4.9 ติดต่อทางเวปไซค์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ร้อยละ 1.6 ติดต่อสอบถามกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐ และร้อยละ 0.8 ติดต่อกับเพื่อนบ้านที่เป็นเกษตรกรด้วยกันเอง ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ความพึงพอใจจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร

n = 368

ความพึงพอใจจากการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ก่อนการทำการผลิต	2.50	1.250	ปานกลาง
1.1. ความต้องการน้ำ	2.74	1.567	ปานกลาง
1.2. การให้ปุ๋ย	2.88	1.556	ปานกลาง
1.3. การให้ยา	2.92	1.507	ปานกลาง
1.4. การใช้สารฆ่าแมลง	2.87	1.487	ปานกลาง
1.5. ความเหมาะสมของพื้นที่	2.11	1.699	น้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

n = 368

ความพึงพอใจจากการใช้ประโยชน์ ทางการเกษตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ พึงพอใจ
1. ก่อนการทำการผลิต	2.50	1.250	ปานกลาง
1.6. ความต้องการแรงงาน	2.59	1.651	ปานกลาง
1.7. ระยะเวลาผลิต	2.56	1.636	ปานกลาง
1.8. แนวโน้มราคา	2.84	1.508	ปานกลาง
1.9. ข้อมูลสินเชื่อ	1.82	1.718	น้อย
1.10. แนวทางการแปรรูป	1.70	1.726	น้อย
2. ขณะทำการผลิต	2.97	1.090	ปานกลาง
2.1. ปรีกษาปัญหาขณะผลิต	3.62	1.032	มาก
2.2. แจ้งเหตุฉุกเฉิน เช่น น้ำท่วม	2.87	1.503	ปานกลาง
2.3. ซื่อปุ๋ย อาหารสัตว์	2.90	1.576	ปานกลาง
2.4. ซื่อสารฆ่าแมลง	2.92	1.586	ปานกลาง
2.5. จ้างแรงงาน	2.57	1.787	ปานกลาง
3. ระยะเวลาเก็บเกี่ยว	2.13	1.330	น้อย
3.1. จ้างแรงงาน	2.72	1.728	ปานกลาง
3.2. จ้าง หรือ เช่าเครื่องจักร	2.24	1.777	น้อย
3.3. ติดต่อกรมการแปรรูป	2.24	1.761	น้อย
3.4. ติดต่อโกดัง ชั่งฉาง	1.32	1.680	ไม่พึงพอใจ
4. ระยะเวลาจัดจำหน่าย	2.46	1.010	น้อย
4.1. ตรวจสอบราคากลาง	3.13	1.434	ปานกลาง
4.2. ติดต่อเรื่องการขนส่ง	2.24	1.781	น้อย
4.3. ติดต่อนายหน้า พ่อค้า	2.62	1.703	ปานกลาง
4.4. ขายผลผลิตทางเว็บไซต์	0.25	0.872	ไม่มีการใช้งาน
เฉลี่ย	2.46	1.040	น้อย

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจจากการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตรพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับน้อยกับการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.46) และเมื่อพิจารณาตามช่วงการผลิตพบว่า ระยะก่อนการผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจกับการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตรระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50) ระยะการผลิตมีความพึงพอใจระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.97) ระยะการเก็บเกี่ยวพึงพอใจระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.13) และสุดท้าย ระยะการจัดจำหน่ายที่รู้สึกพึงพอใจระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.46)

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แยกตามประเด็นย่อยต่างๆ ในแต่ละช่วงการผลิตตามกิจกรรมการเกษตร พบว่า

ในระยะก่อนการทำการผลิต พบว่าเกษตรกรมีความรู้สึกพึงพอใจปานกลางในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเรื่องแนวโน้มราคา (ค่าเฉลี่ย 2.84) รู้สึกพึงพอใจระดับปานกลางในเรื่องการปรึกษาด้านความต้องการน้ำในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.59) และรู้สึกพึงพอใจระดับปานกลางในเรื่องระยะเวลาการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.56)

ในระยะการผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจมากในประเด็นการปรึกษาปัญหาขณะผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.62) รู้สึกพึงพอใจปานกลางในเรื่องการใช้สารฆ่าแมลง (ค่าเฉลี่ย 2.92) และรู้สึกพึงพอใจปานกลางในเรื่องการซื้อปุ๋ยและอาหารสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.90)

ในระยะการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรรู้สึกพึงพอใจระดับปานกลางในเรื่องการจ้างแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 2.72) รู้สึกพึงพอใจระดับน้อยจากการใช้ในเรือกร้างหรือเช่าเครื่องจักรทางการเกษตร และการติดต่อกรณีการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 2.24 เท่ากันทั้ง 2 ประเด็น)

ระยะสุดท้าย ระยะการจัดจำหน่ายพบว่าเกษตรกรรู้สึกพึงพอใจปานกลางในเรื่องการตรวจสอบราคากลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) และรู้สึกพึงพอใจปานกลางในเรื่องการติดต่อยานพาหนะหรือพ่อค้า (ค่าเฉลี่ย 2.62) และพึงพอใจระดับน้อยกับการใช้ในเรือกร้างติดต่อด้านการขนส่ง (ค่าเฉลี่ย 2.24) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในงานการเกษตร

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) เนื่องจากการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระหลายตัวเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ และทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยตัวแปรทั้งหมดที่คัดเลือกเข้ามาในสมการมี 9 ตัวแปร ประกอบด้วย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพทางการเงิน
2. ปัจจัยทางพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ได้แก่ การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ และระดับการเปิดรับสื่อต่างๆในชีวิตประจำวัน
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ได้แก่ ประสิทธิภาพการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ บทบาทด้านการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และความสามารถในการใช้งานเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่

ตัวแปรตาม คือ ปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร ตามช่วงการผลิตทางการเกษตร ทำการวัดปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แบ่งตามช่วงกิจกรรมทางการเกษตร 4 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการผลิต ขณะทำการผลิต ระยะการเก็บเกี่ยว และระยะการจัดจำหน่าย

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. เพศ	0.77	0.42
2. อายุ	48.29	9.31
3. ระดับการศึกษา	1.40	0.90
4. สถานภาพทางการเงิน	0.81	0.39
5. การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์	0.68	1.29
6. ระดับการเปิดรับสื่อในชีวิตประจำวัน	1.71	0.52
7. ประสิทธิภาพการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	4.24	0.97
8. บทบาทด้านการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	0.43	0.49
9. ความสามารถในการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่	3.12	1.52

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อสมมติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (สุชาติ, 2544) โดยจะกำหนดสัญลักษณ์ตัวแปรต่างๆ เพื่อนำเข้าสมการดังต่อไปนี้

ตัวแปรตาม Y = ปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร

ตัวแปรอิสระ X_1 = เพศ

X_2 = อายุ

X_3 = ระดับการศึกษา

X_4 = สถานภาพทางการเงิน

X_5 = การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

X_6 = ระดับการเปิดรับสื่อในชีวิตประจำวัน

X_7 = ประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

X_8 = บทบาทด้านการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

X_9 = ความสามารถในการใช้งานเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
Y	1.000									
X ₁	-.001	1.000								
X ₂	-.223	.217	1.000							
X ₃	.060	-.049	-.178	1.000						
X ₅	.157	.047	.049	-.006	1.000					
X ₆	.258	.013	-.026	.058	-.020	1.000				
X ₇	.467	.015	-.108	.168	.180	.148	1.000			
X ₈	-.151	.078	.068	.055	.221	-.132	-.043	1.000		
X ₉	.100	.072	-.154	.143	.113	.133	.067	.098	1.000	
X ₁₀	.184	-.005	-.265	.323	.132	-.082	.286	.204	.240	1.000

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตรของเกษตรกรจังหวัด เชียงใหม่

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig
1. เพศ	.068	.651	.515
2. อายุ	-.018	-3.545	.000
3. การศึกษา	-.067	-1.316	.189
4. สถานภาพทางการเงิน	.292	2.544	.011
5. การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์	.143	4.140	.000
6. ระดับการเปิดรับสื่อในชีวิตประจำวัน	.712	8.021	.000
7. ประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	-.140	-2.986	.003
8. บทบาทด้านการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	.026	.279	.780
9. ความสามารถในการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่	.049	1.472	.142
ค่าคงที่	2.081	6.036	.000
R² = .315 SEE = .81885 F = 18.315 Sig of F = .000			

จากการ วิเคราะห์ถดถอยพหุด้วยการนำตัวแปรทั้ง 9 ตัวใส่เข้าไปในสมการ แล้วคำนวณ ด้วยวิธี enter ได้ผลลัพธ์เป็นค่า F = 18.315 Sig = .000 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม และได้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple Coefficient of Determinator) หรือค่า R² เท่ากับ 0.315 หมายความว่า ตัวแปรอิสระ ทั้งหมดในสมการ สามารถอธิบายความผันผวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 31.5 และในบรรดาตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปรที่นำเข้ามาวิเคราะห์ มีตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งประกอบไปด้วย อายุ สถานภาพทางการเงิน การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ระดับการเปิดรับสื่อ และประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตาม (ปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร) ได้แก่ สถานภาพทางการเงิน การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ และระดับการเปิดรับสื่อ ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับตัวแปรตาม ได้แก่ อายุและประสบการณ์การใช้

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งตัวแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}
 Y = & 2.081 + 0.068X_1 - 0.018X_2 - 0.067X_3 + 0.292X_4 + 0.143X_5 + 0.712X_6 \\
 & (6.036) \quad (.651) \quad (-3.545)^* \quad (-1.316) \quad (2.544)^* \quad (4.140)^* \quad (8.021)^* \\
 & - 0.140X_7 + 0.026X_8 + 0.049X_9 \\
 & (-2.986)^* \quad (0.279) \quad (1.472)
 \end{aligned}$$

Significance ของสถิติทดสอบ t ระดับนัยสำคัญที่กำหนด ≤ 0.05

การพิสูจน์สมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ดังตารางที่ 14 สรุปได้ว่า มีตัวแปรอิสระ 5 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ทำให้สามารถพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า มีปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทางการเกษตร โดยตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ สถานภาพทางการเงิน การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ระดับการเปิดรับสื่อ และประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตาม ได้แก่ สถานภาพทางการเงิน การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และระดับการเปิดรับสื่อ ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับตัวแปรตาม ได้แก่ อายุและประสบการณ์การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่คิดว่าการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในชีวิตประจำวันของตนเองมีปัญหา โดยมีเกษตรกรเพียง 24 ราย (ร้อยละ 6.52) เท่านั้นที่สามารถตอบคำถามในส่วน of ปัญหาด้านการใช้ที่เกี่ยวข้องกับโทรศัพท์ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ปัญหาในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของเกษตรกร

n = 24

ปัญหาที่เกิดขึ้น	จำนวน	ร้อยละ
1.หาจุดบริการที่รับซ่อมโทรศัพท์ในพื้นที่ไม่ได้	2	8.3
2.สัญญาณโทรศัพท์ไม่ชัดเจนสายหลุดขณะใช้	10	41.6
3.ค่าบริการโทรศัพท์แพงเกินไป	14	51.3
4.ตัวอักษรบนจอแสดงผลมีขนาดเล็กเกินไป	11	45.8
5.แบตเตอรี่โทรศัพท์เสื่อมง่าย	2	8.3

กลุ่มเกษตรกรที่ตอบว่ามีปัญหาในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ร้อยละ 51.3 ระบุว่าปัญหาของการใช้งานคือ ค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แพงเกินไป ร้อยละ 45.8 ตอบว่า ตัวอักษรที่แสดงผลบนจอโทรศัพท์เล็กเกินไป และเกษตรกรร้อยละ 41.6 ตอบว่ามีปัญหาสัญญาณไม่ชัดเจน และสายหลุดขณะใช้โทรศัพท์